

DLO FAKTA: Private daginstitutioner i Danmark

Hvad er en privat institution?

I Danmark kan daginstitutioner være oprettet på forskellig vis alt efter, om de er ejet af den kommunale forvaltning (kommunale daginstitutioner), om de er en selvejende institution med et kontraktligt samarbejde med kommunen (selvejende daginstitutioner), eller om de er godkendt som private daginstitutioner.

Der er små 600 af i Danmark, og de private institutioner og de er kendetegnet ved, at de er godkendt af (men ikke oprettet af eller indgår aftale med) den kommunale dagtilbudsforvaltning. Godkendelse sker bl.a. på baggrund af, om institutionen har et ordentligt pædagogisk grundlag, ordentlige lokaler og en fornuftig opstartsøkonomi. De private daginstitutioner skal overholde dagtilbudsloven og de får samme tilsyn som andre typer daginstitutioner.

Selvejende privat eller selvejende med driftsoverenskomst

De private institutioner kan være forskellige i deres ejerform. Omkring 90% af de "private" daginstitutioner, er faktisk selvejende (non-profit) i deres konstruktion, hvorved en bestyrelse af forældre og ildsjæle udøver ejerskabet. De har altså samme konstruktion som dem, der efter dagtilbudsloven, kaldes 'selvejende'.

Forskellen mellem de private selvejende og de selvejende med driftsoverenskomst er, at de selvejende godkendt i privat drift selv står for at optage børn i institutionen, mens selvejende med driftsoverenskomst hører under den kommunale pladsanvisning. Herudover står de private daginstitutioner selv for at opkræve forældrenes del af betalingen.

Reglerne for private daginstitutioners optagelse af børn

Private daginstitutioner kan kun afvise at optage børn, hvis der ikke er plads i institutionen, eller hvis optagelse strider mod ghetto-loven. Det er samme regler, som gælder for de kommunale og selvejende institutioner. De private daginstitution har ret til selv at opstille optagelseskriterier, men de skal ifølge dagtilbudsloven følge almindelige retsprincipper, herunder lighedsprincippet og forbud mod at diskriminere på baggrund af race, køn, religion og lignende. Dagtilbudsloven påbyder, at kommunalbestyrelsen ved godkendelse af den private daginstitution skal sikre, at den private daginstitutionens optagelsesregler sikrer samme rummelighed, som kommunes tilbud.

Reglerne for private daginstitutioners økonomi

Økonomien for alle typer daginstitutioner er efter dagtilbudsloven ens. Kommunen giver et tilskud pr. barn til de private daginstitutioner, som beregnes på baggrund af nettoudgifterne pr. barn i øvrige dagtilbud i kommunen. I de kommunale og selvejende daginstitutioner betaler forældre 25% af udgifterne til barnets institutionsplads. De private daginstitutioner må efter loven hæve forældrebetalingen, men gør det sjældent. Enkelte steder ligger forældrebetalingen dog omkring 1-200 kr. over kommunalt niveau om måneden.

Hvorfor bliver en institution 'privat'?

Private daginstitutioner er typisk institutioner, der tidligere har været kommunale eller har haft en driftsoverenskomst med kommunen. Ofte har kommunen ønsket at lukke institutionen, hvorefter en forældrekræds har ansøgt om at få institutionen godkendt som 'privat daginstitution' og dermed har kunnet beholde institutionen i nærområdet.

Private daginstitutioner har generelt høj medarbejder- og forældretilfredshed, og bruger ofte selvbestemmelsen til at prioritere gode normeringer, i det omfang de har mulighed for det. Nogle daginstitutioner godkendt som private har også en særlig profil.

Privatejede institutioner

Omkring 10% af de private daginstitutioner har en konstruktion, der juridisk set er en virksomhedsform og derfor principielt kunne trække et overskud ud. Dog lader et nævneværdigt overskud sjældent sig gøre, fordi både tilskud og forældrebetalingen ligger på niveau med de kommunale institutioner. Det er heller ikke for at tjene penge, at disse institutioner oprettes.

Når en daginstitution oprettes som en privatejet virksomhed er det oftest fordi det er den form, der er lettest og mest ubureaukratisk at komme i gang med. Når man starter en daginstitution, skal man stille betragtelige beløb i garanti (svarende til alle udgifter til at drive institutionen i et par måneder) og herudover er der etableringsudgifter til bygninger, personale mv. Disse beløb kan ofte kun rejses ved, at ejeren – altså en privat person – kautionerer personligt for et lån, fx ved lån i eget hus.